

De minister van Veiligheid en Justitie
Mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 GH Den Haag

Datum
3 december 2010

Kenmerk
1829.2705/JT

Uw kenmerk
5650699/10/6

Onderwerp
Concept-wetsvoorstel wijziging Wegenverkeerswet 1994 i.v.m. verbetering aanpak van het rijden onder invloed van drugs

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 23 september 2010 met kenmerk 5650699/10/6 heeft uw ambtsvoorganger, mr. E.M.H. Hirsch Ballin, de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) verzocht advies uit te brengen over het daarbij gevoegde conceptwetsvoorstel houdende wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 in verband met het verbeteren van de aanpak van het rijden onder invloed van drugs.

Volgens de conceptmemorie van toelichting (hierna: memorie van toelichting) dient dit wetsvoorstel ertoe de aanpak van het rijden onder invloed van drugs te verbeteren. In het wetsvoorstel wordt daartoe het nieuwe instrument speekseltester geïntroduceerd. Tevens wordt de verplichting tot medewerking aan een onderzoek van de psychomotorische functies en de oog- en spraakfuncties in de wet vastgelegd.

De NVvR heeft met belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel en de daarbij behorende toelichting. De NVvR wil volstaan met enkele opmerkingen, zoals geformuleerd in dit advies, dat is voorbereid door leden van de NVvR en is vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

Algemene opmerkingen

Geconstateerd wordt dat het onderhavige conceptwetsvoorstel erin voorziet dat voor drugs grenswaarden zullen gelden. Met het stellen van grenswaarden wordt aangesloten bij de huidige regeling van artikel 8, tweede lid, van die wet en bij de daaruit voortgekomen rechtspraak. Daaruit blijkt dat de mate van het gebruik van een bepaalde drug en het effect daarvan op de verkeersveiligheid leidend zijn voor het beantwoorden van de vraag of er sprake is van strafbaar gebruik van drugs. Eveneens valt te constateren dat het onderhavige wetsvoorstel aansluit bij de regeling ten aanzien van het gebruik van alcohol en geneesmiddelen in het verkeer en bij de achterliggende reden voor strafbaarstelling van het gebruik van deze bewustzijnsbeïnvloedende stoffen in het verkeer met het oog op het bevorderen van de verkeersveiligheid. De NVvR onderschrijft aldus deze uitgangspunten, alsmede de keuze om geen zero-tolerancebeleid te voeren. 'Voorgeschreven waarden'

waarover op pagina 5 van de memorie van toelichting wordt gesproken, berust naar de NVvR aanneemt op een verschrijving.

De NVvR kan zich vinden in de keuze van de wetgever om het rijden onder invloed van drugs aan te pakken en hiervoor de speekseltester in de WvW 1994 te introduceren. Blijkens de memorie van toelichting is de speekseltester geschikt om als voorselectiemiddel te kunnen worden ingezet voor het vaststellen van het gebruik van een drug. De speekseltester vormt, nu die op basis van een controlebevoegdheid kan worden ingezet – overeenkomstig de blaastest –, een voorselectiemiddel voordat tot bloedafname wordt overgegaan. Een bloedafname brengt immers, hoewel in het gegeven kader noodzakelijk, een inbreuk op de lichamelijke integriteit met zich.

Het valt op dat in het wetsvoorstel wordt afgezien van soortgelijke regels voor andere vormen van verkeer. Het is de NVvR niet op voorhand duidelijk dat drugs bij die andere vormen minder risico's met zich meebrengen. De NVvR geeft u daarom in overweging om ook deelname onder invloed van drugs aan andere vormen van verkeer, zoals de scheepvaart en de luchtvaart, aan te pakken, dan wel in de memorie van toelichting een uiteenzetting op te nemen waarom daarvan wordt afgezien.

Eveneens kan de NVvR zich vinden in de keuze om het in artikel 163, zesde lid, WvW 1994 mogelijk te maken, dat onder verantwoordelijkheid van een arts ook een verpleegkundige feitelijk bloed kan afnemen. Deze delegatie dient uiteraard in het proces-verbaal naar voren te komen. De NVvR beveelt aan om in de memorie van toelichting meer duidelijkheid te verschaffen hoe in de praktijk aan de verantwoordelijkheid van de arts vorm zal worden gegeven, gelet op de kans dat in strafprocedures verweren over de bevoegdheid van de verpleegkundige zullen worden gevoerd.

Opmerkingen ter zake van de memorie van toelichting

Op enkele plaatsen in de memorie van toelichting (zie bijvoorbeeld pagina 12, bij de toelichting op artikel 1 onder C) is het woord 'dwang' gebruikt ter zake van de afname van bloed. Voor alle duidelijkheid merkt de NVvR op dat bloedafname ingevolge de Wegenverkeerswet 1994 thans niet onder dwang kan geschieden. Bij weigering tot medewerking en bij het ontbreken van een indicatie van medische beletselen volgt het bevel als bedoeld in artikel 163, lid 5, WvW 1994. In artikel 176, lid 3, WvW 1994 is bepaald dat het weigeren mee te werken aan afname van bloed strafbaar is. Hiermee wordt beoogd dat de verdachte alsnog meewerkt aan bloedafname. Uit het bovenstaande volgt dat de bloedafname niet geschiedt onder (fysieke) dwang, zoals in de memorie van toelichting wordt gesteld. Overigens kan de afname van urine (memorie van toelichting, pagina 12, derde alinea) evenmin onder dwang geschieden.

Gelet op het bovenstaande geeft de NVvR de minister in overweging om de memorie van toelichting op dit punt aan te passen.

Op pagina 10 van de memorie van toelichting wordt gesteld: 'Om die reden is het van belang dat het gecombineerde gebruik van deze psychoactieve stoffen strenger wordt bestraft dan het enkelvoudig gebruik'. De NVvR verstaat dit als gericht tot de officier van justitie in verband met het bepalen van de strafeis en niet gericht tot de rechter, nu dat zou treden in het rechterlijk domein.

Verder acht de NVvR het van belang dat de betrokken opsporingsambtenaren door middel van een passende opleiding en training, zoals dit volgt uit de memorie van toelichting, zullen leren hoe zij de afname van speeksel met behulp van een speekseltester bij een bestuurder dienen uit te voeren. Naar de mening van de NVvR behoeft het een verduidelijking of de met de controle op drugs en het uitvoeren van de speekseltest belaste politieambtenaren een specifieke opleiding en training dienen te hebben (voltooid), zoals dit lijkt te volgen uit de laatste zin van de eerste alinea op pagina 5 van de memorie van toelichting.

Blijkens de toelichting op dit conceptwetsvoorstel zal in de komende maanden door middel van een uitvoeringstoets in kaart worden gebracht tot hoeveel extra zaken dit conceptwetsvoorstel zal leiden en welke organisatorische en financiële gevolgen daaruit voor eenieder voortvloeien. De partners in de strafrechtsketen die met de uitvoering van dit wetsvoorstel te maken hebben, zullen hier nauw bij worden betrokken. De NVvR onderschrijft het belang om zicht te verkrijgen op de organisatorische en financiële consequenties van dit conceptwetsvoorstel en vraagt daarbij aandacht voor mogelijke problemen zoals deze speelden in de Securitel-zaak (NJ 1997, 214) ten aanzien van de speekseltester als technisch hulpmiddel.

Tenslotte zou de NVvR het op prijs stellen om te zijner tijd in de gelegenheid te worden gesteld advies uit te brengen over het ontwerp van de a.m.v.b. ter zake van de speekseltest.

Namens het bestuur van de NVvR,
de Wetenschappelijke Commissie

F.F. Langemeijer,
voorzitter